

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

22 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over doventolken in het onderwijs
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de internationale samenwerkingsprojecten op onderwijsgebied door onze Vlaamse hogescholen

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over kinderverzorgsters die fungeren in de kinderdagverblijven van het Gemeenschapsonderwijs in het Brusselsse

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een flexibeler studievoortgangssysteem inzake overdrachten en vrijstellingen in het universitair onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over anderstalige kinderen in het onderwijs

Vraag om uitleg van de heer André Moreau tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de anderstaligen in het Vlaams onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het praktisch organiseren van een taalbad voor anderstalige nieuwkomers

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over reclame en sponsoring op school

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 22 maart 2001

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.22 uur.*

Interpellatie van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over doventolken in het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw De Gryze tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over doventolken in het onderwijs.

Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, de aanleiding tot deze interpellatie is een reportage van de Oost-Vlaamse regionale televisiezender AVS op 21 februari jongstleden. Daarin werd door zowel Fevlado, de federatie van Vlaamse Dovenverenigingen, als door leerlingen en studenten zelf de noodklok geluid voor de integratie van auditieve gehandicapten in het reguliere onderwijs en meer bepaald bij de moeilijkheden die men ondervindt bij de uitbouw van het systeem van doventolken in dit onderwijs.

Theoretisch is iedereen het eens over het uitgangspunt dat zoveel mogelijk mensen met een handicap moeten worden geïntegreerd in het gewoon onderwijs. Toch verloopt de praktische uitvoering van dit gelijkekansenbeleid niet zonder enige problemen. Om deze integratie mogelijk te maken, moet men immers bereid zijn voldoende en degelijke faciliteiten te bieden. Dit is nu niet het geval. Hoe kan men anders uitleggen dat men hier nog steeds in een experimenteel stadium zit, terwijl andere landen reeds jaren over een zeer uitgewerkt geïntegreerd onderwijs beschikken ? In Zweden studeren sinds 1987 jaarlijks dove studenten dankzij hun tolken af aan verscheidene universiteiten. Het Zweeds Par-

lement erkent gebarentaal als taal sinds 1983. In Nederland bestaat er sinds 1988 een wetgeving die doventolken toelaat in het reguliere onderwijs. In Denemarken studeerden in 1991 reeds tientallen doven met tolk af aan hogescholen of universiteiten.

Wat het experiment zelf betreft, moet men toegeven dat dit positief evolueerde, dit na een negatief beantwoorde vraag in 1992, toen het volgens de toenmalige minister van Onderwijs budgettair onmogelijk was doventolken te betalen voor dove jongeren die in het bijzonder onderwijs niet de gewenste studierichting vonden. Het experiment ging van start in het schooljaar 1996-1997 met slechts één student. Het volgende schooljaar waren er reeds vier deelnemers. Datzelfde jaar was de verdere uitbouw van het systeem trouwens een van de eisen van de deelnemers aan de dovenbetoging in mei 1998. Daarna hadden we elf studenten. Vorig jaar waren er 22 studenten betrokken bij het experiment, nu zijn dat er dertig.

Men zou deze evolutie alleen maar kunnen toejuichen, ware het echter niet dat het aantal tolkuren niet evenredig is gestegen. De redenen hiervoor zijn van diverse aard. De belangrijkste is volgens Fevlado het beperkte budget waarover het tolkenbureau dat vertalers levert, kan beschikken. Het tolken gebeurt via het Vlaams Communicatie Assistentiebureau voor Doven in Gentbrugge en door doventolken erkend door het Vlaams Fonds. Het beschikbare bedrag is 6 miljoen frank voor 4.400 uur per jaar. Dit betekent dat er momenteel op het totale aantal uren dat jongeren naar school gaan – ongeveer 30 uur per week – slechts drie tot acht uur kan worden getolkt. Het aantal tolkuren per persoon daalt elk jaar, omdat steeds meer studenten er gebruik van maken. De studenten zouden trouwens liever zelf bepalen waarvoor ze de hun aangewezen tolkuren gebruiken.

De Gryze

Andere problemen zijn de lage verloning van de doventolken. Dat heeft onder andere tot gevolg dat velen deze functie slechts als bijberoep uitoefenen. Ook het feit dat men hen wil inzetten als audiotolken of schrijftolken is een probleem. Deze taak kan ook door andere mensen worden uitgevoerd.

Ik vraag dan ook meer aandacht voor dit probleem, gezien toch meer dan 7 percent van de Vlaamse bevolking doof of slechthorend is. Bestaan er plannen om doventolken in het onderwijs uit het experimenteel stadium te halen en volledig te integreren in het dagdagelijks onderwijs? Overweegt de minister een geleidelijke, geplande uitbreiding van het aantal tolkuren? Wil ze in een hoger budget voorzien dat niet alleen deze noodzakelijke maatregelen toelaat, maar bovendien een betere vergoeding van de gebarentolken mogelijk maakt? Uw kabinetsmedewerker heeft aan de pers laten weten dat er wordt geopteerd voor een informaticasysteem dat alle woorden registreert. Hoe wordt dat concreet gezien en binnen welke tijdspanne wordt dit verwacht?

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Ik wil me aansluiten bij deze interpellatie en wat dieper ingaan op de budgetverhoging. Blijkbaar is door de belangenorganisatie Fevlado in het verleden herhaaldelijk de vraag gesteld naar budgetverhoging, zodat het aantal uren per student en het aantal studenten kon worden uitgebreid. Het negatieve antwoord van de minister daarop verwonderde me een beetje omdat het niet werd geargumenteed op basis van financiële redenen.

Er werd ten eerste wel geargumenteed dat er geen verhoging van tolkuren kon komen omdat dove studenten die niet nodig zouden hebben. Het ministerie leidt dat af uit het feit dat een aantal toegekende schooluren in het schooljaar 1999-2000 niet werd opgebruikt. Uit nader onderzoek bleek dat enkele dove studenten gestopt zijn met hun studies. Daar is niets abnormaals aan. Dit gebeurt ook bij horende studenten. In dit geval werden de uren wel niet opgebruikt. Bovendien hadden de begeleiders van twee slechthorende studenten tolkuren aangevraagd. Uiteindelijk bleken die twee slechthorenden toch liever geen tolk te hebben omdat ze de lessen konden volgen zonder tolk.

Een tweede argument van het ministerie om niet tegemoet te komen aan de budgetverhoging was

het feit dat het geen zin had tolkuren uit te breiden omdat er sowieso een tekort aan tolken is. Dat blijkt in de praktijk ook de waarheid. Dat belet natuurlijk niet dat de tolkendienst meer uren organiseert. Bovendien mogen we niet uit het oog verliezen dat de meeste tolken dit doen in bijberoep. Dit heeft te maken met de zeer lage vergoeding.

Deze argumenten volstaan mijns inziens niet om geen budgetverhoging toe te staan. Het is toch de bedoeling om zoveel mogelijk kinderen met een handicap in het gewone onderwijs te laten integreren. Ze moeten dan ook een beroep kunnen doen op doventolken en dat gedurende voldoende uren per week.

De problematiek van de doventolkuren wordt gebruikt voor gebarentolken, maar ook voor schrijftolken en dit met alle gevolgen van dien. Zij die de deskundigheid hebben verworven als gebarentolk worden ook als schrijftolk ingezet, terwijl iedereen dat kan. Een schrijftolk moet enkel via de computer weergegeven wat er wordt gezegd.

Dan wil ik het nog kort hebben over de financiering. Op dit ogenblik is er een budget van 6 miljoen frank. Het is me niet duidelijk waarom er een onderscheid wordt gemaakt tussen het departement Onderwijs en het departement Welzijn. Onderwijs betaalt tolken momenteel 1.345 frank, terwijl Welzijn daar in 2001 2.200 frank voor uittrekt. Als men van het tolkenbureau verwacht dat het ervoor zorgt dat de juiste tolk op de juiste plaats zit, dan is 1.345 frank niet voldoende. Er is helemaal niet in omkadering voorzien vanuit het departement Onderwijs. We moeten dat eens vergelijken met andere landen. In Nederland krijgt een tolk 2.400 frank per uur en in Denemarken 2.700 frank. Er is dus een grote discrepantie. Het tolkenbureau kan niet tegemoetkomen aan de grote noden die er op dit ogenblik zijn. Ik zou graag wat uitleg krijgen over de budgettering en het stappenplan. In welke mate kan de minister op korte termijn iets aan deze problemen doen?

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de voorzitter zal mij niet tegenspreken. Hij ondertekende immers mee een motie van de heer Cherribi in de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie. In die motie vragen wij namens de Taalunie de Nederlandse gebarentaal formeel te erkennen. Dat blijkt echter niet dezelfde gebarentaal te zijn als die van ons. Ik vraag me af welke finan-

Demeulenaere

ciële gevolgen de erkenning van de Nederlandse gebarentaal zou hebben.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, als men de zaken even realistisch bekijkt, wordt men zich bewust van het feit dat men in het leven moet proberen de aangeboden middelen te benutten. De aangeboden middelen niet benutten, is altijd een nadeel.

In 2000 hebben we een gelijkaardige kwestie meegemaakt in verband met de gebouweninfrastructuur. Ik herinner me dat nog goed. Toen we de budgetcontrole voor Onderwijs deden, merkten we dat de aangeboden middelen voor de gebouweninfrastructuur werden verlaagd, omdat ze niet werden benut. De onderwijsdossiers waren niet klaar, dus men liet de middelen liggen.

Mevrouw Heeren, ik wil maar zeggen dat als de middelen er zijn, men ze ook tijdig moet gebruiken.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de heer Demeulenaere heeft het over de erkenning van de Nederlandse gebarentaal. Wie een beetje vertrouwd is met de wereld van de doven, weet dat er diverse gebarentalen zijn. Ze zijn te vergelijken met de gesproken talen. Er zijn regionale verschillen. Ze zijn gegroeid en geëvolueerd. De verschillende dovenscholen spelen hierbij een belangrijke rol.

De Fevlado besliste in oktober 2000 om haar gebarentaal de Vlaamse gebarentaal te noemen. De Fevlado heeft er volgens mij niets op tegen om onder een soort unie, vergelijkbaar met de Nederlandse Taalunie, te vallen, maar ze zal alleszins verkiezen dat haar Vlaamse gebarentaal erkend wordt.

Een aantal dove leerlingen en studenten hebben nood aan een tolk. Dat zal zo blijven. Het gaat hier niet enkel om gebarentolken. Voor studenten uit het secundair en het hoger onderwijs zijn orale tolken en schrijftolken zeker zo belangrijk als gebarentolken. Ik vraag dan ook dat dit programma wordt versterkt en verder wordt onderbouwd. Zonder tolk is het voor een dove student onmogelijk om zich in het gewone onderwijs te integreren en

zich te kwalificeren op een hoger niveau. Ze zullen steeds nood hebben aan een gebarentolk, een schrijftolk of een orale tolk. Hoe denkt de minister in haar plan voor gelijke kansen, voor doven het kwalificatieniveau te garanderen waar ze recht op hebben ?

De voorzitter : Het gaat hier inderdaad om gelijke kansen. In verschillende landen worden alle lessen getolkt. Dat is ideaal. Ik denk dat we moeten komen tot een stappenplan om het aantal getolkte uren op te drijven. Het CAB kan niet alle lessen tolken, maar het kan zeker meer uren tolken dan dit schooljaar mag.

In het volwassenenonderwijs zijn tolken nog niet mogelijk. Als we het ernstig menen met onze kennismaatschappij, moeten we daar iets aan veranderen. Ik steun dus de interpellatie van mevrouw De Gryze.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, doventolken kunnen inderdaad in belangrijke mate bijdragen tot de integratie van dove jongeren in het gewone onderwijs. De overheid doet in dat verband een aantal inspanningen.

In het schooljaar 1996-1997 waren er twee leerlingen die een doventolk hadden. Nu zijn er dat 29. Het budget voor het schooljaar 1996-1997 was 300.000 frank. Nu is dat zes miljoen frank. Als we de cijfers van de laatste van de budgetten vergelijken met de toegekende uren, dan kunnen die inderdaad de indruk wekken dat nu minder uren ter beschikking staan van de dove leerlingen, maar dat is niet zo. Het toegekende aantal uren is hoger dan het vorig jaar uitgevoerde pakket. Doordat de vergoeding voor de tolken steeg en een werkingsbudget werd vrijgemaakt voor de organiserende VZW, konden via hetzelfde budget weliswaar minder uren worden toegekend, maar is de garantie groter dat meer uren daadwerkelijk worden uitgevoerd, wat niet onbelangrijk is.

Het aantal toegekende uren is bovendien gebaseerd op het aantal uren dat de organiserende VZW als haalbaar beschouwde. Het is niet zinvol om een budget vrij te maken voor meer uren als die niet kunnen worden benut. Dat zou niet enkel budgettair zinloos zijn, bovendien zou het verwachtingen creëren die niet kunnen worden ingelost. Ook volgend jaar zal het aantal toegekende uren onder meer afhankelijk zijn van het aantal uren dat het CAB-doventolkenbureau als haalbaar be-

Vanderpoorten

schouwt. Of een substantiële verhoging van het budget nodig zal zijn, valt bijgevolg nog af te wachten.

Een verhoogde vergoeding zal misschien kunnen bijdragen tot een verhoging van het aantal mensen dat als tolk in het onderwijs wil werken. Toch is het de vraag of een bijkomende vergoeding van het uurloon een voelbaar effect zal hebben. Daarenboven moet ik erop wijzen dat ik niet als enige beslis over het uurloon. De tolken worden voor hun werk in de sociale en professionele sfeer betaald door het Vlaams Fonds. Het is inderdaad aangewezen om de vergoedingen in de twee sectoren op elkaar af te stemmen. Ook voor ander personeel bestaat een gelijkaardig probleem, want ook die mensen kunnen zowel afhankelijk zijn van Welzijn als van Onderwijs. We streven naar meer gelijkvormigheid, maar uiteraard moet daarvoor een lange en moeilijke weg worden afgelegd.

Het is de bedoeling om het doventolken uit de experimentele sfeer te halen en meer te beschouwen als een volwaardig speciaal onderwijsleermiddel, net als de speciale tafels voor de fysiek en de visueel gehandicapten, en de brailleomzettingen en omzettingen in groot lettertype voor de laatste groep. Dit alles moet met de nodige omzichtigheid gebeuren. Het experiment is dan wel gestart in 1996, maar is pas in 1999 goed begonnen toen 24 leerlingen werden opgenomen. Pas toen werden problemen inzake ondersteuning en organisatorische problemen duidelijk.

Mevrouw De Gryze, hiermee heb ik de stand van zaken uiteengezet. U stelde echter ook vragen over de toekomst. Ik kan u nog geen definitieve beslissing mededelen. Aan de vaste leden van deze commissie heb ik al meer dan eens gezegd dat het een kwestie is van geïntegreerd onderwijs en van meer inclusie. Het probleem maakt deel uit van de geplande herwerking van het buitengewoon onderwijs en van de samenwerking met het gewoon onderwijs. Voor type 6 en 7 staan we op dat vlak reeds vrij ver. In veel scholen worden al meer leerlingen begeleid in het GON dan in de school zelf. We zijn vast van plan om deze evolutie voort te zetten. Ik verwijs terzake naar de visietekst over het buitengewoon onderwijs waaraan wordt gewerkt. Na het paasreces zal die worden voorgelegd aan het parlement.

Ik voeg hier echter onmiddellijk aan toe dat deze problematiek zich bevindt op de grens van de bevoegdheden voor het buitengewoon onderwijs en

die voor gelijke kansen. Een groot aantal zaken zijn heel moeilijk van elkaar te onderscheiden. Natuurlijk zullen we op een bepaald ogenblik de knoop moeten doorhakken en beslissen in welk decreet we ze onderbrengen. Deze zaken boeien me heel erg. Na het paasreces zal ik meer duidelijkheid verschaffen.

Ook het volwassenenonderwijs zal worden onderzocht. Natuurlijk gaat het daarbij over een heel ander niveau, maar iedereen moet de kans krijgen om levenslang te leren. Een aantal mensen van het departement en van de administratie werkt bovendien aan meer mogelijkheden voor gehandicapten in het hoger onderwijs, want ook op dat niveau hebben we nog heel wat werk voor de boeg. Voor het leggen van de basis is met name het leerplichtonderwijs van belang, maar natuurlijk kan daar niet worden gestopt. Uiteraard heeft alles ook een budgettair aspect waarmee eveneens rekening moet worden gehouden.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop echt dat het experimenteel stadium zal uitgroeien tot een volwaardig onderwijsleermiddel. U stelde dat een budgetverhoging met name een verhoging van het uurloon tot gevolg zal hebben. Dat kan zeker een motivatie zijn voor de doventolken. Nu kampen we met een tekort.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, ik begrijp dat het onderwerp aan bod zal komen in de visietekst over gelijkekansenbeleid, maar ik benadruk het acuut probleem voor volgend schooljaar. Voortgaand op de cijfers, zullen heel wat dove kinderen in september geen doventolk vinden.

Ik heb u niets horen zeggen over schrijftolken. Als zij niet langer worden opgenomen in het totaalpakket, zouden sowieso uren vrijkomen voor gebarentolken. De gebarentolken, die uiteraard zijn gespecialiseerd in het gebarentolken, moeten vandaag worden ingezet als schrijftolken. De oplossing zou erin kunnen bestaan contractuelen die heel goed Nederlands kunnen typen, in te zetten als schrijftolken. Dat zou automatisch leiden tot meer ruimte in het urenpakket van gebarentolken. Ik wil nogmaals benadrukken dat het probleem acuut is. Diverse organisaties hebben u dit reeds gemeld.

Heeren

U vertelt dat de visietekst over buitengewoon onderwijs na het paasreces zal worden voorgesteld, maar hebt u reeds een stappenplan opgesteld ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mevrouw Heeren, het stappenplan zal een onderdeel vormen van de visiestekst waaraan nu wordt gewerkt. Ik zal informatie vergaren over het probleem van de gebarentolken en schrijftolken, en over de diverse vormen van gebarentaal.

De voorzitter : Mevrouw Janssens heeft het woord.

Mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen : Mevrouw de minister, mevrouw Heeren brengt het acute probleem terecht nog even onder de aandacht. Wij praten heel vaak over het inclusief onderwijs. Ik zou graag mijn filosofie terzake naar voren brengen. U stelt dat de afbakening van de bevoegdheden af en toe voor problemen zorgt omdat sommige zaken thuishoren bij het buitengewoon onderwijs en andere bij het gelijkekansenonderwijs. Ik wil op dit punt graag verwijzen naar het inclusief beleid. Deze vorm van beleid bestaat immers uit een poging om vanuit de diverse departementen mogelijkheden te bieden aan mensen met beperkingen, minder kansen of minder mogelijkheden. Het is nodig om vanuit de diverse beleidsdomeinen geïntegreerde of inclusieve mogelijkheden aan te reiken.

Vanuit mijn fractie wil ik iedereen aanmoedigen om deel te nemen aan het debat over de visietekst.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de mevrouw De Gryze, door mevrouw Heeren en door de heer Sannen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de internationale samenwerkingsprojecten op onderwijsgebied door onze Vlaamse hogescholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Suykens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de internationale samenwerkingsprojecten op onderwijsgebied door onze Vlaamse hogescholen.

De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in de onderwijsbegrotingen van 1998, 1999 en 2000 werd telkens 98,2 miljoen frank uitgetrokken voor internationale universitaire samenwerkingsprojecten op onderwijsgebied. Volgens het protocol kunnen hogescholen hier alleen aan deelnemen als ze daarvoor een samenwerkingsakkoord aangaan met een Vlaamse universiteit.

Sinds 1993 stelt de Vlaamse regering 130 miljoen frank ter beschikking om Vlaamse onderzoeksinstellingen te stimuleren tot deelname aan Europese onderzoeksprogramma's. Voor de hogescholen, die nochtans aan heel wat toegepast onderzoek zouden kunnen deelnemen, heeft de Vlaamse regering nooit in enige steun voorzien. Toch hebben een vijftal hogescholen met enig succes onderzoeksprojecten lopen of ingediend bij het directoraat-generaal XII van de Europese Commissie.

Internationalisering stelt bijzondere eisen inzake personeelsbezetting. De hogescholen hebben hierin niet genoeg kunnen investeren. Met de zogenaamde GENT-akkoorden en -fondsen, waarbij GENT staat voor Geheel Europees Nederlands Taalgebied, hebben zeer weinig hogescholen iets kunnen aanvangen. Dat is ergerlijk, want alleen al het inrichten of bijwonen van seminaries zou bijdragen tot het beter op elkaar afstemmen en voor elkaar toegankelijk maken van het hoger onderwijs. Met het oog op de uitvoering van de Bologna-akkoorden lijkt ons de tijd gekomen om hier iets aan te doen.

Mevrouw de minister, acht u het mogelijk om bij de begrotingscontrole meer middelen uit te trekken voor de internationalisering van onze hogescholen ? Bent u bereid om in de begroting van 2002 meer geld uit te trekken voor hogescholen die willen deelnemen aan Europese onderzoeksprogramma's ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, zoals u ook kunt lezen in de beleidsnota 'Onderwijs en Vorming 1999 – 2004' onderken ik dat internationalisering een essentiële bijdrage vormt aan de bevordering van de kwaliteit van het Vlaams tertiair onderwijs. Internationalisering moet worden gezien in nauwe samenhang met andere doelstellingen, onder meer de professionalisering van staf, docenten en studenten, de toepassing van de Bolognaverklaring, meer internationale concurrentie tussen de instellingen voor tertiair onderwijs enzovoort.

In onze contreien is vooral de Europese Unie een katalysator van initiatieven op het vlak van internationalisering, onder meer inzake de mobiliteit van studenten en docenten, de verspreiding van het ECTS-systeem, en de internationalisering van de curricula. Het spreekt vanzelf dat de hogescholen en de universiteiten hierin fors moeten investeren, zeker binnen de hun decretaal toegekende autonomie op het vlak van personeelszaken. Naast de basisfinanciering zijn er daarom in de onderwijsbegroting ook een aantal financiële stimuli opgenomen om deze instellingen meer te betrekken bij de internationalisering.

Mijnheer Suykens, u stelt een betere financiering voor van het personeel dat zich met internationalisering bezighoudt. Het lijkt mij echter belangrijker dat binnen de hogescholen internationalisering in het takenpakket van de personeelsleden wordt ingeschreven, meer dan nu het geval is. Internationalisering moet een deel worden van de dagelijkse hogeschoolpraktijk.

Ik geef u graag een overzicht van de initiatieven die door de Vlaamse overheid worden genomen om de internationale dimensie in het hoger onderwijs te versterken.

De hogescholen kunnen gebruikmaken van de financiële middelen die ter beschikking staan van de instellingen van hoger onderwijs in het kader van een bilateraal akkoord. Deze middelen kunnen worden gebruikt voor deelname aan colloquia, congressen, seminars, voor specialisatie- en navorsingsbeurzen, en voor de voorbereiding van projecten, met andere woorden voor de zaken die nauw aanleunen bij de professionalisering van de internationalisering. Hiervoor is in het begrotingsjaar 2001 meer dan 33 miljoen frank opzijgezet.

De administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek stelt een bedrag van 3 miljoen frank ter beschikking van het Vlaams hoger onderwijs om initiatieven en activiteiten inzake internationalisering te ondersteunen. Hiervan wordt 1,2 miljoen frank besteed aan activiteiten met het oog op de uitvoering van het Bologna-akkoord.

Bovendien zijn er twee opdrachten aan de Vlhora gegeven in het kader van de professionalisering van het internationaliseringsbeleid. Deze organisatie krijgt 1,2 miljoen frank voor een handboek voor het personeel dat in de hogescholen belast is met het internationaliseringsbeleid, en 0,3 miljoen frank voor de organisatie van een seminarie.

In de onderwijsbegrotingen van 1998 tot 2000 werd in totaal meer dan 225 miljoen frank uitgetrokken voor internationale universitaire samenwerkingsprojecten op onderwijsgebied. Voor het jaar 2000 werden bijvoorbeeld 22 projecten goedgekeurd. Bij 9 projecten waren Vlaamse hogescholen betrokken.

Gedurende drie jaar is in het kader van het grenslandenbeleid 12 miljoen frank besteed aan samenwerkingsakkoorden op het vlak van hoger onderwijs.

Naast deze bestaande initiatieven heeft de Vlaamse regering op 23 februari 2001 een vernieuwd Vlaams beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa goedgekeurd. Ze gaat akkoord met de toekenning van financiële tegemoetkomingen voor initiatieven ter uitvoering van de internationale akkoorden en verdragen tussen Vlaanderen en de landen van Centraal- en Oost-Europa. Hogescholen en universiteiten kunnen hiervoor projecten indienen.

De opmaak van de begroting 2002 start pas in de maand mei. Uit collegialiteit met mijn collega's in de Vlaamse regering kan ik hier niet op vooruit lopen.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, maar blijf toch met heel wat vragen zitten. Niemand kan ontkennen dat de middelen voor de hogescholen onvoldoende zijn om grote internationale projecten te lanceren. Er zou dus wel wat meer uit de bus mogen komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over kinderverzorgsters die fungeren in de kinderdagverblijven van het Gemeenschapsonderwijs in het Brusselse

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Suykens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over kinderverzorgsters die fungeren in de kinderdagverblijven van het Gemeenschapsonderwijs in het Brusselse.

De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, aan de gemeenschapsscholen in de Brusselse regio zijn kinderdagverblijven verbonden. De kinderverzorgsters die daar werken, voelen zich sterk benadeeld ten opzichte van de kinderverzorgsters die werken in de kleuterscholen en de scholen voor buitengewoon onderwijs in de verschillende onderwijsnetten. De laatsten krijgen een hoger loon en moeten minder lang werken. Ze vallen onder barema 122, terwijl de kinderverzorgsters in de Brusselse kinderdagverblijven onder barema 151 worden gerangschikt. Het loonverschil bedraagt tot 10.000 frank per maand.

De Brusselse kinderverzorgsters wensen een beter statuut en gelijk loon voor gelijk werk. Dat laatste is zelfs niet helemaal waar, aangezien ze meer uren presteren.

Mevrouw de minister, bent u bereid om voor deze mensen iets te doen ? Kan hun statuut worden gewijzigd ? Kan er worden gezorgd voor een beter barema ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De situatie van de kinderverzorgsters in het basisonderwijs die fungeren in de kinderdagverblijven van het gemeenschapsonderwijs in het Brusselse, is hier enkele maanden geleden aan de orde geweest. Momenteel wordt de kwestie van de Brusselse kinderdagverblijven in een structureel overleg tussen Onderwijs en Kind en Gezin besproken. Het is een van de thema's waarover geregeld wordt vergaderd met minister Vogels. Er is nood aan meer intense en gestructureerde samenwerking tussen die departementen om knelpunten die in het verleden ontstaan zijn, weg te werken.

Zowel op het vlak van het personeelsbeleid als op het vlak van het normenstelsel dient een en ander nog op punt te worden gesteld. In het kader van de sectorale sociale programmatie voor de jaren 1999-2000 voor het onderwijs werd overeengekomen dat op het niveau van de Vlaamse regering, op basis van de resultaten van een werkgroep, een decreetale regeling zal worden vastgelegd voor de Brusselse kinderdagverblijven. Daardoor wordt er een oplossing geboden voor het verleden, wordt een decreetale verankering uitgewerkt voor de toekomst, en wordt een normenstelsel vastgelegd dat gebaseerd is op dit van Kind en Gezin.

Naar aanleiding van de reorganisatie van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap pleegt de Vlaamse regering overleg over de bevoegdheidsdomeinen. Ook de kinderdagverblijven komen hier ter sprake, aangezien ze niet beschouwd worden als een onderwijsaangelegenheid maar als een welzijnsmaterie. De eventuele optie zou dan ook zijn om alle kinderdagverblijven toe te wijzen aan Welzijn, ook diegene die nu de facto door het departement Onderwijs gefinancierd worden. Er zal een oplossing moeten worden gezocht om de situatie van het verleden en de toen aangegane engagementen verder te zetten, maar dan onder Welzijn.

In de Nederlandstalige peuterscholen is de prestatieregeling van de kinderverzorgsters momenteel 36 uur per week voor een voltijdse betrekking. De prestatieregeling van het paramedisch personeel, dus ook die van de kinderverzorgsters, in het buitengewoon onderwijs is volledig op een andere leest geschoeid. De prestatieregeling is hier opgesplitst in hoofdopdracht en schoolopdracht, waardoor hun totale opdracht toch ook om en bij de 36 uur per week omvat. Voor de kinderverzorgsters in de Brusselse kinderdagverblijven is het echter niet de bedoeling om bij deze prestatieregeling aan te sluiten, maar om de prestatieregeling maximaal af te stemmen op die die gangbaar zijn in de welzijnssector.

Het barema 151 was het vroegere barema voor kinderverzorgsters in het buitengewoon onderwijs, onder de categorie paramedisch personeel. Dit barema werd sedert 1 januari 1994 vervangen door het barema 122. Voor de kinderverzorgsters in de kinderdagverblijven werd dit barema niet vervangen door 122. Aangezien de kinderverzorgsters van de peuterscholen misschien kunnen worden overgeheveld naar Welzijn, wordt geopteerd om momenteel niet in te gaan op de vraag om de weddeschaal op te trekken omdat de barema's bij Welzijn momenteel anders liggen. Het is een discussiepunt dat

Voorzitter

nu nog niet duidelijk is, maar waarover binnenkort beslist zal worden.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Wij leven in blijde verwachting, mevrouw de minister. Ik hoop dat er iets positiefs uitkomt voor die mensen. Sommigen gaan bijna met pensioen in die functie en hebben in hun hele loopbaan weinig verschil gemerkt. Voor hun pensioen is het nog erger. Ik ken toevallig twee mensen in mijn stad waarvan één die in een kinderdagverblijf in Brussel en één in het stedelijk onderwijs in Mechelen werken. Als zij samen aan tafel zitten, kunnen ze daar stevig over discussiëren. In principe doen ze hetzelfde werk, maar de ene resorteert onder Welzijn, de ander onder Onderwijs. Als u wilt, kunt u die mensen zelf eens aanschrijven. Dan kunt u hun zeggen wat u van plan bent.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een flexibeler studievoortgangssysteem inzake overdrachten en vrijstellingen in het universitair onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een flexibeler studievoortgangssysteem inzake overdrachten en vrijstellingen in het universitair onderwijs.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, gedurende de voorbije maanden heeft de Vlaamse Interuniversitaire Raad grondig onderzocht op welke wijze het universitair onderwijs flexibeler kan worden gemaakt. Meer bepaald gaat het om een flexibeler studievoortgangssysteem inzake overdrachten en vrijstellingen en, op langere termijn, om de evolutie naar een soort van kredietsysteem.

De VLIR heeft verschillende scenario's uitgewerkt om een flexibeler studievoortgangssysteem te realiseren. In haar vergadering van 28 februari 2001 heeft ze een aantal knopen doorgehakt en een ge-

zamenlijk advies van alle universiteiten geformuleerd. Enerzijds wil de interuniversitaire raad voor de flexibilisering op langere termijn naar een of andere vorm van een, liefst Europees, kredietsysteem gaan. Zij wenst daarbij echter de voordelen van het huidige jaarsysteem niet overboord te gooien. De VLIR zal hiervoor een studieopdracht uitbesteden, onder meer om uit de buitenlandse voorbeelden en ervaringen te kunnen leren. Anderzijds wensen de Vlaamse universiteiten op korte termijn reeds een overgangsscenario te realiseren dat een zekere flexibilisering van de studievoortgang inhoudt, en niet haaks staat op een eventuele latere overgang naar een kredietsysteem.

Momenteel moeten twee voorwaarden vervuld zijn opdat een student een resultaat van 12 op 20 kan overdragen naar het volgend academiejaar, het zogenaamde bisjaar. De student moet examen hebben afgelegd van alle opleidingsonderdelen en voor alle onderdelen als gemiddelde de helft van de punten behaald hebben. De VLIR vraagt dat beide voorwaarden uit het besluit van de Vlaamse regering van 28 juli 1992 geschrapt worden. Een student met een examenresultaat van 12 op 20 heeft immers bewezen dat hij dit vak beheerst, en zou dit resultaat dan maximaal 3 academiejaren kunnen overdragen. Op die manier worden de geleverde leerinspanningen op zich gevaloriseerd, en dit zal ongetwijfeld heel wat studenten motiveren om door te zetten. Wat vindt u van dit voorstel? Indien u het eens bent met dit overgangsscenario, acht u het mogelijk om dit te realiseren met ingang van volgend academiejaar?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het voorstel van de VLIR inzake de opzet van een flexibeler systeem van studievoortgang in het universitair onderwijs kan ik volledig onderschrijven. In hoofdorde stelt de VLIR voor om de voorwaarden van overdracht van examencijfers van het ene academiejaar naar een volgend jaar te versoepelen. In het voorstel is de overdracht voortaan verworven bij een examencijfer van ten minste 12 op 20. De VLIR stelt ook voor dat de examencijfers gedurende drie volgende academiejaren kunnen worden overgedragen. Deze versoepeling past in een eventuele latere overgang naar een systeem van kredietaccumulatie.

Ik zal alles in het werk stellen om deze versoepeling met ingang van het volgende academiejaar te verwezenlijken. Kort na Pasen leg ik een ontwerp van besluit voor aan de Vlaamse regering. De door

Vanderpoorten

de VLIR gevraagde decretale wijzigingen zijn opgenomen in het voorontwerp van het financieringsdecreet op de universiteiten. Het gaat hier om de mogelijkheid voor de universiteiten om vrijstellingen te verlenen op basis van niet-formele leer- en werkervaringen, alsmede om een, weliswaar beperkte, versoepeling van de overgang van gediplomeerden van het hogeschoolonderwijs van één cyclus naar het academische onderwijs.

Het ontwerp van decreet voor de aanpassing van de regelgeving van het tertiair onderwijs werd vorige week in deze commissie goedgekeurd en staat op de agenda van de volgende plenaire vergadering. Dit ontwerp en het decreet van 20 oktober 2000, namelijk het Ensor-verzameldecreet XII, bevatten reeds heel wat bepalingen die een flexibele organisatie van het academisch onderwijs beogen, en verlenen een ruimere autonomie aan de universiteiten en hogescholen inzake studievoortgang, de combinatie van studiejaar over de cycli heen, de waardering van leerervaringen aan andere instellingen en van werkervaring, en inzake de samenwerking tussen universiteiten en hogescholen. Kortom, met ingang van het volgende academiejaar hebben de universiteiten de mogelijkheid om het academisch onderwijs op een meer flexibele wijze te organiseren, en om beter in te spelen op de behoeften van de studenten.

Grotere autonomie betekent ook een grotere verantwoordingsplicht van de genomen beslissingen en een grotere plicht tot handhaving en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

De evolutie naar een volwaardig systeem van kredietaccumulatie zal aan de orde komen bij het debat over de invoering van de bachelor- en mastertitel en het opzetten van een accrediteringsstelsel voor de opleidingen in het hoger onderwijs. Zoals ik reeds heb aangekondigd, is het mijn bedoeling om in het najaar hierover een voorontwerp van decreet aan de Vlaamse regering voor te leggen. We onderschrijven uw voorstel dus ten volle. Meer nog, we zijn volop in de richting van meer autonomie en vooral van een flexibelere organisatie van het hoger onderwijs aan het gaan.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Ik dank de minister voor dit bijzonder positieve antwoord. Met betrekking tot de overdracht zult u dus kort na de paasvakantie een ontwerp van besluit aan de Vlaamse regering voorleggen. Dit betekent dat de nieuwe

regeling bij de aanvang van het volgende academiejaar zou kunnen ingaan. Bestaat er geen risico op vertragingen ?

Minister Vanderpoorten : Ik denk van niet. Het ontwerp van decreet waarover volgende week in dit parlement wordt gestemd, gaat naar de geest helemaal in de richting van een grotere flexibilisering. Wat dat betreft, verwacht ik geen vertragingen.

De heer Patrick Hostekint : De studenten zullen blij zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over anderstalige kinderen in het onderwijs

Vraag om uitleg van de heer André Moreau tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de anderstaligen in het Vlaams onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het praktisch organiseren van een taalbad voor anderstalige nieuwkomers

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van heer Ramon tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over anderstalige kinderen in het onderwijs, van de heer Moreau tot minister Vanderpoorten, over de anderstaligen in het Vlaams onderwijs en van de heer Van Dijk tot minister Vanderpoorten, over het praktisch organiseren van een taalbad voor anderstalige nieuwkomers.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, we zitten volop in het debat over gelijke kansen waarbij het onze bekommernis is om niet alleen remediërend, maar ook en vooral preventief op te treden ten aanzien van leerlingen met taal- of andere achterstand. Net toen we dat debat aan het voeren waren, werden twee initiatieven aangekondigd die de dringendheid van deze problematiek brutaal op onze tafel gooiden.

Ramon

Ik heb het met name over het initiatief van het Mechelse stadsbestuur om een inschrijvingsstop in te voeren, omdat het leerlingenaantal in de twee scholen die een taalbad gaven, te groot werd waardoor de omkadering en de begeleiding in het gedrang kwamen. Bovendien besliste het Mechelse stadsbestuur dat in de toekomst voorrang zou worden verleend aan anderstalige kinderen van asielzoekers die in Mechelen verblijven.

Het tweede initiatief waar ik naar verwijs, is het voorstel dat enkele dagen later in Antwerpen werd aangekondigd. Bedoeling daarvan zou zijn om kinderen niet langer uit de klas te halen en aparte taallessen te geven, maar hen gedurende een paar maanden naar een andere school door te verwijzen waar ze enkel taallessen zouden volgen.

Er dringen zich dienaangaande een aantal vragen op. Op dit ogenblik krijgen 29 secundaire scholen speciale subsidies om anderstalige jongeren op te vangen en hen een Nederlands taalbad te geven. Het kabinet is er zich van bewust dat dit te weinig is, en zoekt bijkomende scholen. Wat is nu de stand van zaken ? Hoeveel scholen komen er bij ? Op welke termijn zal dat gebeuren en hoeveel jongeren zullen ze kunnen opvangen ? Hoe zullen die bijkomende scholen in Vlaanderen verspreid liggen en houdt men bij die spreiding rekening met de mobiliteitsproblematiek ? Zijn er naast Mechelen nog steden of gemeenten waar een extra instroom voor acute opvangproblemen zorgt ? Kan een stadsbestuur zoals dat van Mechelen zomaar tot een stop beslissen en anderstaligen weigeren ? Kan men zomaar prioriteiten inbouwen ? Op dit ogenblik wordt naar overbruggingsoplossingen gezocht, maar welke structurele oplossingen stelt de minister voor op middellange termijn ?

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, recent weigerde het Mechelse stadsbestuur om nog langer anderstalige leerlingen van buiten de stad in te schrijven in twee technische scholen. Die twee scholen, het Stedelijk Technisch Instituut Mechelen en de Technische School Mechelen, tellen nu reeds twintig anderstaligen meer dan wettelijk is voorzien. De Mechelse onderwijsschepen kondigde deze beslissing aan omdat de kwaliteit van het onderwijs onder deze situatie zou lijden en omdat hij niet wil dat beide scholen zouden uitgroeien tot concentratiescholen. De schepen vraagt een betere spreiding van anderstaligen over verschillende scholen. Naar mijn

bescheiden mening gaat het hier om een noodkreet en kan zeker niet worden gesproken van een manifeste onwil van de stad Mechelen.

Omdat deze problematiek ook andere Vlaamse steden bezighoudt, had ik de minister de volgende vraag willen stellen. Zal de huidige concrete Mechelse situatie zich in de toekomst nog kunnen voordoen nadat de 15 extra opvangscholen voor anderstaligen bij de huidige 29 opvangscholen zullen worden gevoegd en nadat het ontwerp van decreet inzake gelijke kansen goedgekeurd zal zijn ?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, ik zal het niet hebben over Mechelen, want ik wil niet de verdenking wekken het te willen hebben over mijn eigen kieskring. Daarom verplaats ik me met mijn vraag naar de metropool.

De reden waarom ik deze vraag wens te stellen, is ingegeven vanuit twee fundamentele stellingen. De eerste is het recht voor alle kinderen om onderwijs te volgen. Het volstaat in dat verband te verwijzen naar de Universele Verklaring van de Rechten van het Kind. Verder is het onze morele plicht om dat zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Ik ben me ervan bewust dat in tal van scholen heel wat inspanningen gebeuren, en dat de overheid heel wat inspanningen doet om te helpen.

Ik zag een televisiejournaal waarop het Antwerps initiatief ter sprake kwam. Ook de minister kwam er aan bod, en haar inzichten verschillen toch wel enigszins van wat de initiatiefnemers voor ogen hebben. Ik wil hier geen uitspraken doen over wie het bij het rechte eind heeft.

Over deze toestand moet duidelijkheid worden geschapen. In Antwerpen zijn bijna driehonderd kinderen gedetecteerd die nauwelijks of geen school lopen. Het zijn kinderen van velerlei afkomst. Vaak gaat het om asielzoekers of illegalen. Dikwijls hebben ze niet de minste schoolcultuur verworven. Ze verblijven in ons land en zijn bijgevolg verplicht om onderwijs te volgen.

Ik geloof dat het Antwerps initiatief positief is. Men organiseert een ronde tafel met deelname van alle betrokkenen : onderwijsactoren, maar ook anderen die initiatieven willen nemen. Het gaat over driehonderd kinderen die niet naar school gaan, allerlei zaken uitspoken die niet door de beugel kunnen en die daar bovendien zelf het slachtoffer van kunnen worden. Het gaat om kwetsbare kinderen die in de grootstad als het ware op straat leven.

Van Dijk

Is het departement officieel betrokken bij dit Antwerps initiatief ? Als ik goed ben ingelicht, wil men deze kinderen samenbrengen. Laat ons nu niet vallen over de plaats waar dat moet gebeuren. Het komt erop aan ze samen te brengen om hen een schoolcultuur aan te leren. Ze moeten ook de basisvaardigheden verwerven om in onze samenleving te gedijen, inclusief de beheersing van de Nederlandse taal.

Ik meen te weten dat de minister een voorstander is van de opvang van deze kinderen in een reguliere school. Is dat zo ? Ik zou daarover meer duidelijkheid willen. Zijn er gesprekken met de Antwerpse initiatiefnemers ? Is de minister van mening dat dit initiatief, als het positief uitvalt, op bredere, Vlaamse schaal moet worden herhaald ? Het spreekt voor zich dat dit soort van problemen vooral in de grootstad acuut is, maar ze komen ook elders voor.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ga even in op het meningsverschil van de minister met haar partijgenoot en burgemeester van Mechelen. Ik heb begrip voor de problemen waarmee hij in zijn stad kampt. Inmiddels zijn er meer middelen toegezegd, maar het is wel de vraag of dat de beste oplossing is. Het Antwerpse voorstel om een soort van voortraject te introduceren, is het overwegen waard. Tijdens een periode van een half jaar of een jaar zou men zich volledig concentreren op het aanleren van het Nederlands. Ik heb vroeger al een gelijkaardig voorstel gedaan, maar toen ging het over de opvang van Frans- en anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs van Brussel. Ik blijf erbij dat dit denkspoor moet worden uitgeprobeerd. Ik sluit me dus aan bij diegenen die vragen om dat te doen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, mijn vraag sluit enigszins aan bij die van de anderen, maar verschilt er toch ook wat van. Het nieuwe asielbe-

leid heeft gesloten instellingen geïntroduceerd. Men vertelde me dat minister Vande Lanotte zou willen vragen om kinderen die in deze gesloten centra terechtkomen, onderwijs aan te bieden. Is die vraag al gesteld ? Wat is uw antwoord op zo'n verzoek om jongeren in die gesloten instellingen te onderwijzen ? Welke rol zou het departement daarin kunnen vervullen ?

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Ik wil verwijzen naar een stedelijke instelling waar ik zestien jaar van mijn leven heb doorgebracht, zowel in de klas als achter een bureau. Nadien was ik zeven jaar inspecteur. Ik stel me vragen bij het optreden van de schepen van Onderwijs en de burgemeester van Mechelen. Kan de schepen van Onderwijs zomaar beslissen of een vrije school leerlingen al dan niet mag inschrijven ? Ik denk van niet. Kan een burgemeester beslissen dat stadsscholen geen leerlingen meer mogen inschrijven ? Dat kan evenmin. De minister heeft in dat verband een duidelijk signaal gegeven. Ik zou graag hebben dat ze dat nogmaals doet. Alle burgemeesters en schepenen moeten weten dat ze zich dat niet kunnen permitteren, zeker niet als het gaat over openbare scholen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Volledigheidshalve wil ik de heer Suykens zeggen dat zo'n inschrijvingsstop ook al in het verleden is afgekondigd. Twee jaar geleden heeft de onderwijsschepen van Tienen – een politicus van SP-signatuur – zo'n inschrijvingsstop afgekondigd en doorgevoerd. Die zaak is een stille dood gestorven. Nadien heeft niemand zich nog met deze zaak beziggehouden.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Ik keur af wat er in Mechelen gebeurt, en dus ook wat er in Tienen is gebeurd. Ik wil de heer Moreau dat duidelijk zeggen. Verder weet ik uit zeer goede bron dat de stadsschool geen enkel probleem heeft om bijkomend vijf of tien anderstaligen op te vangen. In een krantenartikel kan men lezen dat de schooldirectrice daar geen problemen mee heeft. Het zijn politici die daar een probleem van maken.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de heer Suykens het over alle scholen heeft. Dat getuigt van een objectieve benadering. Toch wil ik erop wijzen dat Mechelen vanaf de afkondiging van de inschrijvingsstop 24 leerlingen boven het vereiste maximum telde.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik zal op de vragen proberen te antwoorden in de volgorde waarin ze zijn gesteld. Uit mijn antwoord zal blijken dat de Vlaamse regering de laatste jaren ernstige inspanningen heeft gedaan om de problematiek van de anderstalige nieuwkomers op te vangen. Dat betekent niet dat de problematiek opgelost is. Uit de vragen blijkt dat er wachtlijsten zijn en dat er dringend bijkomende maatregelen moeten worden genomen.

Op korte termijn zal ik werk maken van een verhoging van het aantal opvangplaatsen in het secundair onderwijs. Ik heb dat ook aangekondigd na de persconferentie in Mechelen. In het totaal zal het gaan om veertien opvanglocaties voor telkens 26 leerlingen of een totale capaciteit van 364 andersstalige nieuwkomers. Voor de situering van deze locaties zal ik me laten leiden door de aanvragen die ik reeds spontaan ontving, maar ook door de reacties op een bevraging inzake de bereidheid om als onthaalschool te werken. De einddatum van aanmelding is vandaag. De kandidaturen zullen nu worden gescreend. Er wordt in kaart gebracht of er nog witte vlekken zijn. Die zullen alleszins worden ingevuld. Daarna wordt gekeken welke de behoeften zijn op diverse andere plaatsen. Er wordt ook rekening gehouden met de motivatie van de school om zich aan te dienen als onthaalschool.

Het is mijn bedoeling de toekenning zo snel mogelijk te realiseren opdat de scholen zo vlug mogelijk van start kunnen gaan. Ik kan u op dit ogenblik nog geen gedetailleerde informatie geven over de precieze inplanting. We proberen Vlaanderen en Brussel zoveel mogelijk te dekken.

Ik kan evenmin uitspraken doen over structurele oplossingen op lange termijn. Het is wel zinvol een analyse en een evaluatie te maken van de bestaande werkwijze. Die moet ook tegen het licht gehouden worden van andere beleidsmaatregelen van de

Vlaamse regering inzake inburgering en van de initiatieven die op federaal vlak worden genomen.

Naast Mechelen wordt Antwerpen geconfronteerd met een grote instroom, maar we krijgen ook vragen uit veel gemeenten waar er nog geen onthaalonderwijs wordt georganiseerd. Alleen is het probleem er niet zo acuut als in Antwerpen. Dat heeft natuurlijk te maken met het grootstedelijk karakter van Antwerpen. In een reactie op de uitspraken van het Mechelse stadsbestuur heb ik reeds gesteld dat een stadsbestuur niet in de plaats kan treden van scholen. Het kan dus niet dat het Mechelse stadsbestuur beslist om leerlingen te weigeren.

De regelgeving rond onthaalonderwijs wordt momenteel geëvalueerd door mijn kabinet en administratie. Een aantal wijzigingen is gepland op korte termijn. Zo zal bijvoorbeeld het onthaalonderwijs in het kleuteronderwijs van start gaan. Het is essentieel de taal zo vroeg mogelijk te leren. Het heeft geen zin daarmee te wachten tot in de lagere school. We denken ook aan een open-enveloppe-systeem in het secundair onderwijs. Daarvoor moeten we de besprekingen rond de budgetcontrole afwachten.

Een aantal meer fundamentele wijzigingen worden op middellange termijn gepland. Deze wijzigingen zullen eerst met het veld worden besproken. Wat wel kan verbeteren bij de toeleiding van anderstalige nieuwkomers, zijn de onthaalbureaus. Eens het decreet inburgering er zal zijn, zullen deze onthaalbureaus ook minderjarigen kunnen begeleiden. Het voorbeeld van Kompas in Gent spreekt daarin boekdelen. We willen dat als voorbeeld aanpakken.

Dan ga ik over tot de specifieke vragen van de heer Moreau. De regeling voor opvang van leerplichtige kinderen en jongeren die reeds vanaf het begin van de jaren negentig in het lager en secundair onderwijs bestaat, komt sterk onder druk te staan door de stijging van het aantal asielzoekers en van Nederlands-onkundigen in het algemeen. Tot het schooljaar 1997-1998 liet niets uitschijnen dat we deze sterke toename mochten verwachten. Het is vooral sinds het conflict in de Balkan dat de sterke instroom op gang gekomen is. Deze instroom is momenteel wel wat verminderd, maar nog niet stilgevallen.

Ik wil dit ook in budgettaire termen verduidelijken. In 1997 heeft de Vlaamse regering voor het onthaalonderwijs een bedrag van 66 miljoen frank

Vanderpoorten

ingeschreven op de begroting, namelijk 19,6 miljoen frank voor het lager onderwijs en 46,5 miljoen frank voor het secundair onderwijs. Voor het begrotingsjaar 2000 liep dit bedrag op tot 255 miljoen frank, namelijk 95,5 miljoen frank voor het lager onderwijs en 159,4 miljoen frank voor het secundair onderwijs. In dit begrotingsjaar, 2001, is het bedrag nog toegenomen tot 338 miljoen frank. Er komt geen einde aan de vraag. Er zijn nog een aantal wachtenden, volgens sommigen zouden dat er 300 zijn. Dat wijst erop dat er nog heel wat behoeften zijn.

Uit dit overzicht kunt u afleiden dat er reeds ernstige inspanningen werden geleverd om de problematiek op te vangen, maar dat die nog niet van de baan is.

Ook los van het signaal dat het Mechels stadsbestuur recent heeft willen geven met de inschrijvingsstop van anderstalige nieuwkomers, werd in samenwerking met mijn medewerkers onderzocht of en waar nog voorzien moest worden in de nodige opvangcapaciteit.

De vraag die de heer Van Dijck stelde, handelde vooral over de Antwerpse situatie. Het is inderdaad zo dat de Antwerpse schepen van Onderwijs, mevrouw Lindekens, recent het initiatief lanceerde om een voortraject te organiseren om anderstalige nieuwkomers voor te bereiden op de instroom in het regulier onderwijs. Dit initiatief wordt gemotiveerd door de vaststelling dat een 300-tal kinderen en jongeren momenteel niet opgevangen worden binnen het onderwijs en door de problematiek van het vinden van de nodige leerkrachten om dit onderwijsaanbod te realiseren.

De schepen wenst ook inspanningen te doen om extra taalcursussen aan te bieden tijdens vakantieperiodes. Wat dit laatste betreft heb ik geen bedenkingen, wel met betrekking tot het voortraject van enkele maanden tot een jaar dat de schepen in overleg met de onderwijsnetten wenst te organiseren. Een fundamentele bedenking hierbij is dat alle minderjarigen van zes tot achttien jaar vanaf de zestigste dag dat ze zich op ons grondgebied bevinden, onderworpen zijn aan de leerplicht. Een aantal onderwijs- en vormingsmogelijkheden die zich niet in een schoolse context situeren, zijn erkend als opleidingen waarmee aan de leerplicht kan worden voldaan. Het voortraject waarvan sprake valt hier niet onder.

Bovendien rijst nog een andere, meer fundamentele vraag : is het wel verantwoord kinderen en jongeren af te schermen van het gewone onderwijsaanbod en gedurende lange periode enkel te confronteren met een taalaanbod ? Op het niveau van het lager onderwijs wordt binnen het onthaalonderwijs geopteerd voor zowel een aantal lesuren taalklas als een integratie in het gewone klasgebeuren. Dit laatste is bedoeld om de zeer belangrijke sociale integratie te bevorderen. Ook op deze wijze wordt immers een taal geleerd, niet alleen via specifieke taallessen.

Omwille van de complexiteit valt het onthaalonderwijs op secundair niveau wel voor het grootste gedeelte van de lestijden samen met een 'taalbad', dat in een gewone school doorgaat.

Om al deze redenen werd dus tot nog toe gekozen voor de organisatie van onthaalonderwijs in de scholen volgens de principes die vervat zitten in de regelgeving voor basis- en secundair onderwijs.

Op 23 april zal ik met de schepen van Onderwijs, haar medewerkers en de andere onderwijsverstrekkers van de stad Antwerpen rond de tafel gaan zitten om een aantal grootstedelijke thema's aan te kaarten. Het zal gaan over de visie op gelijke kansen, maar ook over de opvang van anderstalige nieuwkomers en de samenwerking tussen de verschillende onderwijsnetten.

De taalbadklassen binnen het onthaalonderwijs zijn allemaal georganiseerd volgens dezelfde regelgeving en met de extra middelen die de Vlaamse Gemeenschap ter beschikking stelt. De pedagogische inhoud van de lessen verschilt van school tot school omdat ook de doelgroep zeer verschillend is. Men kan zowel een nog niet-geschoolde en analfabetische leerling ingeschreven hebben als een goed geschoolde leerling. Ook de psycho-sociale achtergronden verschillen zeer sterk en vragen in de meeste gevallen om erg veel aandacht.

Er is inderdaad ook een vraag gesteld door federaal minister Vande Lanotte met betrekking tot anderstalige nieuwkomers binnen open instellingen. Deze vraag wordt momenteel onderzocht. Er werden medewerkers aangeduid om hierover met de medewerkers van minister Vande Lanotte te onderhandelen. Hij stelt zich de vraag of het niet zinvoller is om leerlingen, vooraleer hun dossier afgehandeld werd, op te vangen binnen het centrum en hen in de eerste plaats te onderrichten in het Engels en het Nederlands, omdat nog niet vaststaat dat ze hier zullen blijven.

Vanderpoorten

Ik vertel hiermee enkel welke voorstellen op tafel liggen. Er werd nog geen discussie ten gronde gevoerd en bijgevolg werd evenmin al een oplossing in het vooruitzicht gesteld.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik kan u reeds meedelen dat ik over het laatste thema een vraag om uitleg aan u heb gericht, die volgende week aan bod zal komen.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben het met u eens dat het belangrijk is om de inspanningen voor de opvang van anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs te verhogen. U noemt het cijfer 364, wat reeds een behoorlijk aantal is.

Ik ben ook blij met de andere oplossingen die u naar voren schuift, zoals het onthaal van kleuters, het enveloppesysteem voor het secundair onderwijs en de samenwerking met onthaalbureaus. Al deze voorstellen kunnen het probleem een stuk kleiner maken.

Ik deel ook uw bezorgdheid over de sociale integratie. Ik stel me echter een paar vragen bij de aparte taallessen. In vele gevallen worden leerlingen uit de klassen gehaald op momenten dat andere interessante lessen worden gegeven. Ik ben dan ook blij dat u van plan bent om de bestaande werkwijze grondig te bestuderen en te evalueren. Openheid is een heel goede zaak.

U hebt een heel duidelijk antwoord gegeven op mijn vraag wat een stadsbestuur wel of niet kan : een stadsbestuur kan geen leerlingen weigeren.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, ook ik dank de minister voor haar antwoord. Ik wil nog opmerken dat de problematiek inzake andersstalige nieuwkomers en het proces van inburgering en integratie in Nederland beter is uitgebalanceerd dan bij ons. Misschien kunnen we hierop later eens terugkomen.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mevrouw de minister, over het laatste punt van uw antwoord kan en moet nog een grondige discussie worden gevoerd. Omwille van het aantal anderstalige nieuwkomers,

het federale beleid inzake snellere procedures en het percentage asielzoekers die een kans krijgen om hier te blijven, moeten we ons de vraag stellen of het wel opportuun is om onze scholen extra te belasten. Veel kinderen verblijven hier immers maar tijdelijk. We moeten ons ook afvragen of geen andere structuren nodig zijn, want volgens de wet is men na 60 dagen leerplichtig. Moeten geen mogelijkheden worden gecreëerd waardoor de zaak, mijn basisstellingen indachtig, op een degelijke manier verloopt zonder de reguliere instellingen extra te belasten ? Ik wik mijn woorden, maar ik weet dat u mij allen voldoende goed kent om ze in de juiste dimensie te plaatsten.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, we moeten grondig nadenken over de manier waarop we het probleem benaderen. Ik hoop in elk geval dat de oplossing identiek dezelfde zal zijn in de Vlaamse als in de Franse Gemeenschap.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over reclame en sponsoring op school

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over reclame en sponsoring op school.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, over dit thema is al heel wat gezegd. Vorige week hebben de heren De Cock en Huybrechts en mevrouw Claes terzake actuele vragen aan u gesteld. Enkele weken geleden was ik nogal verbaasd over de manier waarop het onderwerp in de pers werd voorgesteld.

De Schoolpactwet bepaalt duidelijk dat geen commerciële activiteiten zijn toegestaan. In de praktijk is het echter zo dat reclame en sponsoring reeds een verworvenheid zijn. De cultuur verschilt van school tot school. Onder meer daarom werd een antwoord voor het probleem gezocht in de Commissie voor Laakbare Praktijken. De facto was immers reeds sprake van handelspraktijken op

Martens

school. In sommige gevallen reageerde de lokale middenstand daartegen omwille van zijn concurrentiële positie.

Omwille van de berichtgeving in de media verscheen bij mensen eensklaps het beeld dat reclame en sponsoring op school vanaf nu kunnen. Ze gaan ervan uit dat die mogelijkheid decretaal is verankerd, weliswaar onder bepaalde voorwaarden. Deze mediaberichten hebben in heel wat middens voor enige consternatie gezorgd. Zowel de SERV als de VLOR nemen in hun adviezen duidelijk afstand van wat over dit punt wordt verteld. Ook de BGJG, Unizo en het VEV hebben hun kritiek terzake heel uitdrukkelijk geformuleerd.

In het regeerakkoord wordt de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs in het vooruitzicht gesteld. Hoe verhouden beide zaken zich tegenover elkaar ? We hebben vroeger al eens aangedrongen op het ontwikkelen van een stappenplan met betrekking tot de kosteloosheid van het onderwijs.

Een in de praktijk gegroeide toestand is niet meer helemaal in overeenstemming met de wetgeving. Tot nu toe werd dat geregeld door naar best vermogen een en ander in goede banen te leiden, maar nu zal dit alles plotsklaps worden geofficiëleerd. Dat is alleszins het beeld dat bij het brede publiek leeft. Mevrouw de minister, ik neem aan dat dit niet uw bedoeling was. Hoe is dat dan gekomen ?

Dit leidt ons naar een fundamentele discussie over sponsoring en de verhouding daarvan met bestaande samenwerkingsverbanden. Het spreekt vanzelf dat een samenwerking met het bedrijfsleven heel vruchtbaar kan zijn, met name voor het technisch en beroepsonderwijs. Zo'n samenwerking mag evenwel niet leiden tot een afhankelijkheidsrelatie.

Mevrouw de minister, vreest u niet dat door de manier waarop dit onderwerp de laatste tijd in de belangstelling is gekomen, sponsoring bijna een verplichting zal lijken voor een goed schoolbeheer ? De indruk wordt gewekt dat een school bijna verplicht is dit soort van inkomsten aan te boren, zij het dat dat binnen een duidelijk kader moet gebeuren. Het lijkt wel alsof sponsoring een normale inkomstenbron is voor een school. Mevrouw de minister, dat kan onmogelijk uw bedoeling zijn geweest, want als we dit uitgangspunt aanvaarden, dan doet de staat de facto afstand van zijn taak om kosteloos onderwijs aan te bieden.

In dat geval geeft de overheid haar onmacht toe en dreigt er een afhankelijkheidsrelatie met het bedrijfsleven te ontstaan, alsook een grote ongelijkheid tussen de scholen. Het spreekt vanzelf dat vooral de scholen waarvan het bedrijfsleven vermoedt dat ze een toegang vormen tot een interessant deel van de markt sponsoring zullen binnenhalen. Concentratiescholen zullen wellicht uit de boot vallen, want ze trekken geen kapitaalkrachtig publiek aan. Sommige middens zijn een aantrekkelijkere afzetmarkt dan andere. Dat brengt onvermijdelijk ongelijkheid met zich mee. Scholen zullen ook tijd en moeite moeten investeren om zich waar te maken als een interessante partner voor sponsoring. En welke gevolgen zal dat allemaal hebben voor de objectiveerbare verschillen ?

Mevrouw de minister, kunt u ons het hele verhaal over sponsoring nog eens uit de doeken doen ? Wat is de precieze draagwijdte van deze maatregelen ? Wat is de band met uw engagement om daadwerkelijk kosteloos onderwijs aan te bieden ? Wat is het verschil met de bestaande en broodnodige samenwerkingsverbanden ? Hoe zult u voorkomen dat er een Mattheüseffect optreedt, waardoor de kloof tussen arme en rijke scholen nog groter wordt ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, toevallig staat hier in de commissiezaal een bord met het logo van een sponsor op. Is dit nu storende reclame ? Iedereen neemt de dingen anders waar.

We zullen het debat ten gronde voeren bij de bespreking van het decreet. De afgelopen weken vielen mij evenwel twee dingen op. Ten eerste was het verschil tussen woord en daad van sommige betrokkenen groot. Enkele moraalridders zeiden principieel neen, maar lieten doorschemeren dat ze sponsoring wel zouden gedogen. De VLOR gaf ons bijvoorbeeld een officieel advies. Daarin stond letterlijk dat scholen bijkomende inkomsten mogen verwerven buiten marketingstrategieën om, onder meer via vriendenkringen of ouderverenigingen. Maar dat is natuurlijk een indirecte vorm van sponsoring of reclame. Ik weet hoe ouderverenigingen en vriendenkringen aan fondsen geraken. Dat gebeurt niet meer alleen met mosselsoups.

Hoe is de situatie nu ? In principe is het verboden, maar in de praktijk gebeurt er vanalles in de sector. De minister wil rechtszekerheid creëren, en legt de

Van Baelen

verantwoordelijkheid in het kader van de twee artikels die hier zouden worden opgenomen, bij de scholen, de direct betrokkenen, om daarover afspraken te maken. We moeten een onderscheid maken tussen reclame en sponsoring, tussen consumptiegoederen en productiegoederen. We mogen daar de ogen niet voor sluiten. We zien bijvoorbeeld in een school niet alleen reclame voor frisdrank, maar ook voor yoghurt, omdat de school vindt dat ze iets gezonds moet doen. Ook de drinkwaterfontein, mijnheer Sannen, wordt gratis geleverd door het bedrijf dat de pomp en het water heeft geleverd. Waar ligt de grens ?

Er zijn vandaag samenwerkingsverbanden tussen scholen en de privé-sector. Denk maar aan de convenants tussen scholen en bepaalde sectoren. Ford Genk levert in een aantal technische – en beroepsscholen in Limburg specifieke machines. Daardoor wordt de trafiek vanuit die scholen naar de fabriek inderdaad bevorderd. Willen we dat verbieden ? Wat doen we met stagelopen in bepaalde bedrijven ? In zekere zin is dat ook een indirecte marketingstrategie van het bedrijf naar de school.

We kunnen ook een onderscheid maken tussen de verschillende onderwijsniveaus, basis-, secundair en hoger onderwijs. Hier wordt het debat de laatste weken vooral over het basis- en het secundair onderwijs gevoerd en veel minder over het hoger onderwijs. Het is goed om het debat te voeren, maar dat moeten we doen vanuit eenzelfde inzicht. De wetgeving zoals ze vandaag is, kan eigenlijk niets. We moeten een aantal algemene regels aan de mensen opleggen. Bij Kind en Gezin is er ook sponsoring. Gaan we daar eenzelfde nuance aanbrengen ?

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Het moet duidelijk worden wat kan en wat niet kan. Ik zie mijn eigen kinderen thuiskomen van een les over tandverzorging met een tandenborstel en tandpasta van een bepaald merk. Die directeur wordt door allerlei firma's betaald om extraatjes te doen voor de school. Daar is altijd een tegenprestatie aan verbonden. Ik vind dat dit niet kan. Als een bedrijf een machine ter beschikking stelt van een technische school, dan kan dat. De vraag is wat het bedrijf daarvoor in ruil wil hebben. Volgens mij moet het niets in ruil krijgen.

Ik baseer me op de agressieve campagnes die bedrijven voeren om jongeren en scholen te benaderen. Voor hen is dat een heel interessant doelpublik. Mensen onder ons met kinderen van 18 jaar zullen brieven krijgen van banken. Het is interessant om te lezen hoe zij jongeren benaderen. Bepaalde bedrijven zijn zeer agressief in hun marketing. We moeten daar niet blind voor zijn. Een Amerikaans bedrijf, Coca Cola, beweert dat zijn imago geschaad is door een te agressief optreden en wil dat dan terugschroeven. Dat zegt al in welke richting dit kan evolueren als we niet op tijd duidelijkheid vragen over reclame en sponsoring op school. We kunnen de discussies over de middelen, de basisfinanciering en de bijkomende financiering later voeren. Op dit moment is het aan de minister om duidelijkheid hierover te creëren.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik stelde over dit onderwerp reeds een actuele vraag en kan mij ook vandaag volmondig aansluiten bij de vraag van de heer Martens.

Ik wens eerst even dieper in te gaan op het door de heer Van Baelen aangekaarte fundamentele onderscheid tussen enerzijds het ter beschikking stellen van materialen aan scholen die inderdaad een bepaalde educatieve waarde kunnen hebben, en anderzijds het zonder meer ter beschikking stellen van geldsommen. Indien de minister de bedoeling heeft een wettelijk kader te creëren voor het ter beschikking stellen van geldsommen, dan moeten eerst enkele essentiële vragen beantwoord worden. Mijns inziens zou dit immers veel verstrekkendere gevolgen kunnen hebben dan we nu vermoeden. Ik denk daarbij in de eerste plaats aan de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap om te voorzien in de financiering van de scholen, niet van de bedrijven die marktgebonden zijn.

Het gevaar op dualisering – elitescholen versus concentratiescholen – is hier reeds duidelijk aangekaart. Acht de minister het opportuun de scholen toe te laten dat reclame aan kinderen wordt opgedrongen ? Is het niet de taak van de scholen om kinderen op te voeden en hen een kritische geest bij te brengen, iets wat de reclame net wil uitsluiten ?

Claes

Ook de onafhankelijkheid van de scholen die in het gedrang kan komen, werd hier reeds aangekaart. Graag had ik dit met een voorbeeld geïllustreerd. Naar aanleiding van mijn actuele vraag heb ik wat opzoekingswerk op het internet verricht. Daar heb ik het geval gelezen van Amnesty International dat de alarmbel luidde naar aanleiding van een voorval in de Verenigde Staten. Amnesty International wou namelijk aan een Amerikaanse universiteit een voordracht geven over de schending van de mensenrechten in Oeganda. Daarbij zou Coca-Cola ter sprake komen. Het toeval wilde dat die universiteit een contract had met Coca-Cola. Het gevolg was dat die universiteit de voordracht moest annuleren. Dit bewijst dat aan reclame en sponsoring verstrekkende gevolgen verbonden zijn, zeker wat de onafhankelijkheid van de scholen betreft.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, misschien herinnert u zich nog de resolutie die ik tijdens de vorige legislatuur heb ingediend over reclame op school. Daarbij was 'geen reclame op school' het uitgangspunt dat ik ook nu nog ten volle blijf onderschrijven. Ook ik besef wel dat er een verschil is tussen basisonderwijs, secundair onderwijs en hoger onderwijs, maar uiteindelijk is en blijft reclame een instrument waarbij men jongeren beïnvloedt om op een bepaalde manier te consumeren.

Scholen – zowel basisscholen als secundaire scholen – vragen net van jongeren een ontzettend grote openheid en ontvankelijkheid. In die sfeer van openheid en ontvankelijkheid ziet men dan een boodschap van duidelijke beïnvloeding, zonder enige kritische benadering. Dit is mijns inziens misbruik maken van een situatie. Jongeren mogen daardoor niet worden beïnvloed, maar moeten integendeel kritisch worden gewapend tegen dergelijke invloeden in de samenleving vanwege de reclame. Geen reclame op school moet daarom steeds het uitgangspunt blijven.

Neem nu de drankautomaat op school. Op die drankautomaat staat natuurlijk van wie die drankautomaat is en welke drankjes die bevat. Wie zoals de heer Van Baelen een heel groot verhaal opvoert, kan natuurlijk alles en elk principe ondersneeuwen en zeggen dat het principe uiteindelijk niet haalbaar is en dus overboord kan worden gegooit en de autonomie daarom aan de scholen

moet worden verleend die dan maar zelf moeten oordelen.

De autonomie aan de scholen geven betekent echter dat de druk op de leerkrachten en de directie wordt gelegd. Het is bijzonder moeilijk aan die druk te weerstaan omdat men sowieso middelen te kort heeft. Een gezond ontbijt aanbieden is natuurlijk een goede zaak, maar wat met die yoghurtjes die daarbij aangeprezen worden ? Ondanks de principiële regeling is de druk duidelijk merkbaar. Als dit principe wordt losgelaten en men alles overlaat aan de scholen, dan is het hek mijns inziens helemaal van de dam. Indijken is dan niet meer mogelijk. Het is de taak van de Vlaamse overheid, die de scholen financiert en subsidieert, om te proberen greep te krijgen op een druk die al maar groter wordt.

Daarnet vertelde de heer Ramon dat Coca-Cola in de Verenigde Staten uiteindelijk inzag dat haar al te agressieve aanwezigheid in de scholen aanleiding gaf tot zwaarlijvigheid bij de Amerikaanse kinderen. Dit begon tegen hen te werken en daarom beslisten ze de zaak wat terug te schroeven.

Reclame is echter niet hetzelfde als sponsoring, maar het daarnet door mevrouw Claes aangehaalde verschil tussen materiaal en geld is mij niet helemaal duidelijk. Als bijvoorbeeld Janssen Pharmaceutica het labolokaal van een technische school helpt inrichten, dan komt daar natuurlijk afgeschreven, maar ook nieuw materiaal bij kijken. Als het geld duidelijk dient voor het inrichten van een labo of werkplaats, wat is dan het verschil tussen geld geven om het materiaal te kopen of onmiddellijk nieuw materiaal plaatsen ? Voor mij is die scheiding niet helemaal duidelijk.

Als men bepaalde vormen van sponsoring en reclame toelaat, dan moet men een strikte regelgeving uitwerken en toezicht uitoefenen. De inspectie moet haar rol spelen, en de financiële stromen moeten worden gecontroleerd. Ik geef een voorbeeldje. In een hogeschool in Eindhoven wilde de directie de duurtijd van een bepaalde elektronica-opleiding verlengen. De directie had daarvoor pedagogische, educatieve en wetenschappelijke redenen aangevoerd. Philips sponsorde die hogeschool. Uiteindelijk heeft het bedrijf er mee voor gezorgd dat die verlenging er niet kwam, want een verlenging van de studieduur zou automatisch leiden tot loonopslag voor de afgestudeerden. De greep van het bedrijfsleven op het schoolleven is vandaag al een feit. We moeten dus erg voorzichtig zijn.

Sannen

Toen ik toenmalig minister van Onderwijs Van Den Bossche daarover ondervroeg, stond hij afwijzend tegenover een regelgeving. Hij vond dat we dit moeilijk kunnen realiseren. Volgens hem moet de Commissie voor Laakbare Praktijken zich over deze zaak buigen. De minister heeft ten behoeve van die commissie een besluit uitgewerkt waarmee commerciële activiteiten worden gebannen. Wat leert de praktijk ons ? Ouders die problemen hebben met dat soort van praktijken, hebben het niet gemakkelijk om bij die commissie een klacht in te dienen. Ze botsen op de autonomie van de scholen. Oudercomités hebben het niet gemakkelijk om tegen een directie en materiële voordelen in te gaan en een klacht in te dienen bij de commissie. Ik geloof dus niet dat daarin een oplossing schuilt. Ik ben van mening dat de scholen het recht niet mogen krijgen om daarover zelf te beslissen. De overheid moet dat in handen houden. De jurisprudentie zal ontstaan uit de werking van de Commissie voor Laakbare Praktijken. Op basis daarvan kunnen de grenzen van wat wel en wat niet is toegestaan, worden vastgelegd.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Net voor de maidenspeech van mevrouw Claes in de plenaire vergadering heb ik een actuele vraag gesteld om daarin mijn bezorgdheid uit te drukken over sponsoring van scholen door bedrijven. Dit is een gevoelig punt, want kinderen zijn trend- en reclamegevoelig. Als leraar heb ik ooit de proef op de som genomen. Leerlingen van zestien konden zonder enig probleem een kleine twintig reclameslogans of soundbites – zoals de Nederlandse kroonprins het in mooi Nederlands uitdrukt – opsommen. Ik ben nog nooit zo geschrokken als een drietal jaren geleden, toen ik Klasse opensloeg en reclame zag voor Always. Bedrijven willen winst maken en scholen moeten onderwijs aanbieden en opvoeden : het is zeer de vraag of dat op mekaar kan worden afgestemd.

De heer Lucien Suykens : Ik wil enkele praktijkvoorbeelden aan de minister en de commissieleden voorleggen. Kan het dat een basisschool een publiciteitskrant uitgeeft waarin drie kwart van de ruimte wordt gebruikt voor reclame voor de bakker en de beenhouwer ? Die laatsten betalen het blad, en de school houdt er dan nog tienduizenden franken aan over. Kan het dat tijdens een opendeurdag videofilmpjes van de elektronikawinkel en de bakker op de hoek worden afgedraaid ? Die betalen 5 tot 10.000 frank per 30 seconden of per minuut opgenomen beeldmateriaal. Mag dat vandaag ? En zal

dat in de toekomst ook nog mogen ? We moeten daar goed over nadenken.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in het debat over dit onderwerp komt een heel scala van meningen aan bod – van heel repressief en uitgesproken tegen elke vorm van samenwerking met het bedrijfsleven kant, tot een zeer vrije *laissez faire* houding. Als men het heeft over tot wat de goedkeuring van dit artikel van het decreet allemaal kan leiden, komen er dikwijls erg negatieve toekomstbeelden naar boven.

Noch het decreet op het basisonderwijs, noch de Schoolpactwet stellen expliciet dat sponsoring en reclame door derden binnen de schoolmuren verboden of toegelaten is. Ondanks die onduidelijkheid in de regelgeving laten een aantal scholen reclame en sponsoring door derden toe. Op het eerste gezicht gebeurt dat veel meer dan we denken. Er bestaat echter geen enkele rechtszekerheid over de toelaatbaarheid ervan, en er bestaat geen enkele vorm van georganiseerde controle. Om die onzekerheid weg te nemen, wordt in het ontwerp van verzameldecreet dat ik binnenkort bij het Vlaams Parlement zal indienen, duidelijkheid geschapen over wat kan en niet kan.

Ik ben ervan overtuigd dat noch een volledig verbod, noch een totale vrijheid inzake sponsoring en reclame een goede zaak is. Reclame en sponsoring op school volledig verbieden, is de werkelijkheid negeren. Het zal erg moeilijk zijn om dat nog terug te schroeven. Anderzijds is het even ondenkbaar dat sponsors of reclamemakers het pedagogisch proces zouden gaan beïnvloeden of beheersen.

Scholen die reclame en sponsoring door derden toelaten, zullen aan een aantal principes moeten voldoen. Die principes komen erop neer dat de pedagogische en onderwijskundige verbintenissen van de school op geen enkele wijze in het gedrang mogen komen. Bovendien moet de objectiviteit, onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van de school verzekerd blijven. De niet-naleving van deze decretale principes kan worden gesanctioneerd door de Commissie voor Zorgvuldig Bestuur.

Omwille van de rol van de reclame en sponsoring in de moderne maatschappij en in de belevingswereld van kinderen, is het belangrijk dat de decretale principes lokaal worden uitgewerkt en dat de af-

Vanderpoorten

spraken daaromtrent op een correcte manier naar de ouders worden vertaald. Ik ben het dan ook niet eens met de heer Sannen wanneer hij het heeft over de autonomie van de school. Binnen de school- of participatieraad moet worden nagegaan of reclame of sponsoring zal worden toegelaten en, zo ja, welke reclame of sponsoring niet toelaatbaar is. De ouders worden op die manier nauw betrokken bij het uitwerken van een fundamentele visie op reclame en sponsoring. Via het schoolreglement zal de school deze visie communiceren naar alle ouders en leerlingen. Het kan dan ook dat een school principieel niets te maken wil hebben met reclame en sponsoring.

Waar technische scholen via sponsoring reeds samenwerken met het bedrijfsleven, zal de sponsoring en reclame inderdaad een heel andere vorm aannemen in het basisonderwijs. Zoals gezegd, gebeurt de invulling van de decretale principes inzake reclame en sponsoring lokaal, in overleg met directie, leerkrachten en ouders. Het lokale niveau erkennen in deze materie, houdt voldoende garanties in voor gedifferentieerde regelingen. Een schoolreglement van een basisschool zal er dan ook heel anders kunnen uitzien dan het schoolreglement van een secundaire school of van een andere basisschool.

Het aanbieden van een sponsoring- en reclamekader ontslaat de overheid vanzelfsprekend niet van haar verantwoordelijkheid voldoende werkingsmiddelen ter beschikking te stellen. Deze overheidsfinanciering moet scholen in de gelegenheid stellen hun maatschappelijke opdracht te vervullen. Bovendien staat het de scholen volledig vrij om al dan niet reclame en sponsoring door derden toe te laten. Het is niet de bedoeling dat scholen door het beperkt toelaten van sponsoring en reclame voor hun financiering afhankelijk worden van derden.

Het beperkt toelaten van sponsoring en reclame door derden en het engagement van de overheid om te streven naar kosteloosheid in het leerplichtonderwijs zijn twee zaken die los van elkaar staan. Ik gaf reeds aan dat het scheppen van een kader voor reclame en sponsoring er enkel en alleen op gericht is rechtszekerheid te bieden aan scholen. Het is geen oneigenlijke weg om de kosteloosheid die voorzien is in het regeerakkoord, te bereiken.

De overheid voorziet in een basisfinanciering die voor alle scholen op dezelfde manier wordt berekend. Bestaande ongelijkheden, veroorzaakt door

het feit dat een aantal scholen bijzondere problemen kennen, worden weggewerkt door tijdelijke projecten waarin extra middelen worden toegekend. In het nieuwe gelijkekansendecreet zal vanuit de overheid een extra inspanning worden geleverd om deze ongelijkheden weg te werken. De overheid stelt zich met andere woorden tot taak om in een gelijke basisfinanciering te voorzien, en om ongelijkheden die worden veroorzaakt door bijvoorbeeld kansarmoedeproblemen weg te werken. Daarbuiten vind ik echter dat er ruimte moet zijn voor een stuk vrijheid en autonomie voor scholen. Uit mijn praktijkervaring met het technisch onderwijs kan ik u wel meegeven dat bedrijven niet alleen kansrijke, maar minstens evenveel kansarme scholen ondersteunen via bijvoorbeeld het ter beschikking stellen van praktijkmateriaal.

In hetzelfde verzameldecreet zijn ook een aantal specifieke bepalingen opgenomen inzake kosteloosheid van het basisonderwijs. Daarin wordt vooral verwezen naar het bereiken van de eindtermen om de kosteloosheid te garanderen en voor een aantal andere zaken die gevraagd worden van ouders en leerlingen. Ook hier wordt overleg ingeschakeld en het schoolreglement als middel gebruikt om een aantal beslissingen kenbaar te maken. Zo weten ouders aan het begin van het schooljaar wat hen te wachten staat en worden ze in de loop van het schooljaar niet geconfronteerd met onverwachte uitgaven.

Ik eindig met te zeggen dat er over deze problematiek ruim zal kunnen worden gedebatteerd bij de bespreking van het ontwerp van decreet.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar antwoord. Daaruit en ook uit de vele reacties leid ik af dat het laatste woord hierover nog niet is gezegd. Ik kijk dan ook uit naar het gedrag van de andere fracties bij de stemming over het verzameldecreet. Enige consequentie is zeker aan de orde.

Als scholen vandaag een beroep doen op reclame en sponsoring, doen ze dat volgens mij enkel en alleen omdat ze geld nodig hebben. Als de scholen in de toekomst geen nood hebben aan reclame zullen ze daar zeer blij om zijn. Ze kunnen de invloed van reclame op onze samenleving dan op een heel andere manier aan de orde stellen. We hebben deze anomalie niet nodig om een maatschappelijke werkelijkheid bespreekbaar te maken.

We moeten eens een diepgaande discussie voeren over deze kwestie. We mogen ons niet beperken tot

Martens

het in de hand houden van een aantal dubieuze praktijken. We moeten de kwaal fundamenteel aanpakken. Dat betekent dat we een aantal begrippen duidelijk moeten omschrijven en hanteren. Ik denk daarbij aan begrippen als samenwerking. Aan samenwerking kan trouwens een bepaalde dienstverlening worden gekoppeld.

Sponsoring en reclame zijn niet hetzelfde. In de plaats van afhankelijk te worden van een bepaald bedrijf is het misschien beter met sectoren te overleggen. Afhankelijkheid van bedrijven kan een ongezonde verhouding tot gevolg hebben, die de objectiviteit inzake dienstverlening en prijs-kwaliteit-verhoudingen hypothekeert. We moeten over deze kwestie zeker nog eens discussiëren als het mozaïekdecreet op tafel ligt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wil die interessante discussie zeker voeren. De hele kwestie heeft immers voor emotionele reacties gezorgd, zelfs in de pers.

We moeten niet categoriek zeggen dat de wensen van de scholen niet via reclame mogen worden gerealiseerd. Scholen zullen immers altijd wensen blijven hebben die de overheid niet kan financieren. Ik denk bijvoorbeeld aan reizen. De overheid kan toch niet elke school die met haar leerlingen op skivakantie gaat, daartoe middelen ter beschikking stellen. Voor dergelijke zaken moeten we dus een goede regeling uitwerken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.30 uur.*
